

משרד החינוך
האגף לתרבות תורנית

מדי חודש בחודשו

עורך: אריה וינברגר

גיליון 172 - אדר התשס"ז

חברי המערכת: הרב אליהו אביעד, מלכה אהרונסון, ד"ר אברהם גוטליב, שילה הרשושנים, הרב אריה וינברגר,
שמעון עזר, ד"ר עמנואל בן נאה, שמחה סיאני, חנה תובל-מרמלשטיין
עיצוב עטיפה, סדר וגרפיקה: סטודיו "שושנה שחר"
הוצאה לאור: מחלקת הפירסומים, משרד החינוך

כתובת למכתבים: הרב אריה וינברגר, האגף לתרבות תורנית, משרד החינוך
רח' כנפי נשרים 22, ירושלים 95464
אתר האינטרנט של האגף לתרבות תורנית: www.education.gov.il/toranit
© כל הזכויות שמורות

נא לשמור על קדושת הגיליון

ירושלים, אדר התשס"ז

תוכן העניינים

5	תאריכים ומאורעות בחודש אדר
15	בדרך האתרים - מס' 15
17	חומר עיוני למדריכה
19	דינים - מדיני פורים
22	לוח המודעות מס' 154 - תשבץ אדר
23	פעולות
23	א. אדר
31	ב. פרשת השבוע
36	תקשורת בין-אישית
38	תפזורת - פורים מושגים
39	מלאכות יד
43	חומר עזר
45	פתרונות לתשבץ פורים
45	פתרונות לפרשת השבוע "דע רש"י"
46	פתרונות לתפזורת

תאריכים ומאורעות בחודש אדר

(אירועים ואתרים)

חודש אדר

הקדמה

אדר הוא החודש השישי למניין החודשים מחודש תשרי והחודש השנים עשר למניין החודשים מחודש ניסן.

שם החודש

השם אדר כשמות שאר החודשים העבריים הועלה מבבל. מקורו במילה האשורית "אדרו" שמשמעותו "גורן" ומדרשו של השם, חודש שמכניס בו את הגרנות. לפי דעה אחרת משמעות השם קודר ומעונן. יש המפרשים את השם אדר מהמילה בעברית "הדר", שכן נהדר חודש זה בטבע הארץ ואין לך חודש בחודשי השנה שהשמחה טבועה בו יותר מאשר אדר.

מזל החודש - דגים - מזלו של אדר הוא דגים, כי בחודש זה פרים ורבים הדגים בנהרות ובאגמים. בדגים אין עין-הרע שולטת, ומכאן אמרו שמי שנולד בחודש אדר אין עין הרע שולטת בו ; והדגים חיים בים והנם מכוסים מעין רואה, לפיכך שולטת בהם ברכה מרובה - שכל דבר הסמוי מן העין שורה בו הברכה. לפיכך נאמרה ברכה בדגים ולא בשאר הנבראים. ועוד - דג בהיפוך אותיות שווה גד - שהוא לשון מזל טוב.

יוצא שחודש אדר הוא חודש מבורך, ושהמזל מאיר בו פנים. וחז"ל אמרו שמי שיש לו משפט או דין ודברים עם גוי - ידחה הדבר לחודש אדר, שכן בחודש זה בריא וטוב הוא מזלם של ישראל - ויצליחו בדיון.

על פי אסתר וסרלאוף

אירועים

א באדר - בזמן שבית המקדש היה קיים היו מכריזים על השקלים.

היהודים בארץ ישראל הביאו את תרומתם לרכישת צורכי בית המקדש (ובשנה מעוברת היו מכריזים באדר ב).

ג באדר תשמ"ז (1987) - יהונתן (ג'ונתן) פולארד נידון בארה"ב למאסר עולם באשמת ריגול למען ישראל.

יהונתן פולארד, הוא יהודי אמריקאי שעבד כאנליסט בשירות המודיעין של חיל הים האמריקאי. באמצע שנות ה-80 (בשנים 1983-1984), גילה פולארד שגורמים מסויימים במערך הביטחון הלאומי בארה"ב מונעים במכוון מידע החיוני לביטחונה של ישראל.

בהתאם למיזכר ההבנות מ-1983 בין שתי המדינות, ישראל הייתה זכאית מבחינה חוקית למידע חיוני זה. במידע שנמנע מישראל נכללו יכולות הלחימה הגרעינית, הביולוגית והכימית של סוריה, עיראק, לוב ואיראן, שפותחו במטרה לשמש כנגד ישראל, וכן מידע על פיתוח טילים באליסטיים

על ידי מדינות אלה ועל מיתקפות טרור המתוכננות כנגד מטרות ישראליות.

בסופו של דבר נוצר קשר בין פולארד ושירות הביטחון הישראלי ופולארד העביר מידע חשוב זה ישירות לישראל.

יונתן פולארד נתפס ונעצר בארצות-הברית אך לא נערך לו משפט. על פי דרישתן של ממשלת ארה"ב ושל ממשלת ישראל הוא נאלץ להסכים לעיסקת טיעון, שחסכה משתי הממשלות תהליך משפטי ארוך, מורכב ויקר הנושא בחובו מבוכה רבה לשתייהן.

לאחרונה הועלתה ההצגה בשם "פצוע בשטח" שעוסקת בהפקרת פולארד על ידי מפעיליו.

ההצגה מתארת את תרומתו של פולארד למדינה, ומטרתה לעורר את דעת הקהל ולהביא לתודעת הציבור הרחב את הזנחתו על ידי השלטונות ולהגביר את המאבק לשיחרורו.

שני הארגונים הבולטים בעשייתם למען פולארד הם "השדולה למען פולארד" בכנסת ו"הוועד למען השבת יהונתן פולארד".

לפרטים נוספים ראה באתר www.freepollard.org.

ז באדר - יום הולדתו ופטירתו של משה רבנו.

המדרשים המתארים את פטירתו של משה רבנו מספרים כי לאחר שמושה לא רצה למות והנשמה לא רצתה לצאת מגופו, המלאכים לא רצו להמיתו והשטן נס מפניו, הקב"ה בכה עליו, נשקו ונטל נשמתו בנשיקה והוא בכבודו ובעצמו נתעסק בקבורתו. יום זה שעשה הקב"ה חסד של אמת עם משה נתקבל ברוב עדות ישראל כיום "החברה קדישא", גומלי החסד של אמת. בז' באדר הם נוהגים להתענות ולצאת לבתי העלמין לבקש מחילה מן המתים ובערב להתכנס לסעודת מצווה.

כיוון שמקום קבורתו של משה לא נודע, לפיכך נבחר יום זה, ליום זיכרון לחללי מערכות ישראל שמקום קבורתם לא נודע.

יג באדר - תענית אסתר (השנה יחול הצום ביום חמישי, יא באדר).

צמים מן הבוקר עד צאת הכוכבים, כי בימי מרדכי ואסתר נקהלו היהודים ביום יג באדר להילחם ולעמוד על נפשם והיו צריכים לבקש רחמים שיעזרם ה' לבטל את הגזירה. וכן יש אסמכתא במקורות, שבני ישראל צמו בעת מלחמתם עם עמלק במדבר, בהנהגת משה רבנו.

יא באדר תר"פ (1920) - יום תל-חי.

באותה שנה היו בכל האזור של הגליל הצפוני רק ארבעה יישובים עבריים: תל-חי, מטולה, חמרה וכפר גלעדי. על פי הסכם סייקס-פיקו (משנת 1916) בין הצרפתים לאנגלים, היה אזור זה בתחום השליטה הצרפתית. הערבים, שהתנגדו למצב זה, פתחו בשורת מרדות על מנת להכליל את השטח כולו בתחומי השלטון הערבי שמרכזו היה בדמשק. חרף העובדה שהיישובים העבריים ניסו לשמור על ניטרליות, החלו הערבים להתקיף גם אותם ואיכרי מטולה וחמרה החליטו לעזוב זמנית את המקום. לעומת זאת, אנשי תל-חי וכפר גלעדי החליטו להישאר ולהתגונן. הם פנו למוסדות היישוב בבקשה להחיש תגבורת ואספקה, אך העזרה שניתנה להם הייתה מועטה ביותר. אחד הבודדים שהסכים להצטרף לחברי תל חי ולארגן את ההגנה ביישוב היה יוסף טרומפלדור. הוא לא ראה עצמו כמפקד, אלא כמדריך, בשל ניסיונו הצבאי הרב. כשבועיים אחר הגיעו למקום הוא כתב אל "ועד ההגנה" בתל-אביב בבקשה לקבל אספקה וכלי נשק. אולם באותו הזמן הנהגת היישוב ואיתה "ועד ההגנה" נחלקו בדעותיהם אם לפנות את הנקודות העבריות בגליל המזרחי או לצייד אותן בהגנה מספקת להדיפת הכנופיות החזקות, אך הוויכוח נמשך ולבסוף הוחלט להגן על האזור, להגדיל את הכוחות ולסייע באספקה. ברם, ההחלטה נפלה מאוחר מדי ותל חי כבר נפלה.

כחצי שנה לאחר נפילת טרומפלדור וחבריו, השתלטו הצרפתים על האזור, השליטו סדר ושמו קץ ל"ממלכה הערבית" בדמשק. אנשי ארבעת היישובים העבריים חזרו למקומותיהם - ובסוף אותה שנה עבר האזור לתחום השלטון הבריטי. ניתן לסכם כי לא מעט בזכות עמידתם של מגיני הנקודות האלה ומתיישביהן נכלל השטח הידוע בכינויו "אצבע הגליל" בתחומי מדינת ישראל.

רוח תל חי ניצחה, והיא מדריכה את מתיישבי יישובי הגבול מאז נפילת המקום. היה זה בעיקר בזמן מלחמת העצמאות שמורשת תל חי, שאין נוטשים יישובים, הוכיחה עצמה במבחן מול כוחות צבא סדירים שפלו לארץ. כדאי לערוך סיור במוזיאון בתל חי.

למה תל-חי?

- בתל חי, לראשונה בתולדות הציונות, החליט יישוב עברי לעמוד ולא לנטוש מול איום התקפה של צבא סדיר.

- בקונפליקט המתמשך בין התנועה הציונית לתנועות לאומיות ערביות, התרחשה כאן התנגשות הדמים הראשונה על קביעת הגבולות העתידיים.
 - עמידת תל-חי הייתה מבחן חסר תקדים לנחישותה של הציונות להיאחז ביישובים ולהגן עליהם. תל-חי, בנפילתה, העניקה לתנועה הצעירה והחיונית את המרכיבים והסמלים שכל תנועה זקוקה להם: ערכים מקודשים, מקום מקודש, מועד מקודש בלוח השנה, גיבורים חדשים ואגדות חדשות.
 - היישוב העברי עיצב את סיפור תל-חי כסמל לשילוב ההתיישבות והביטחון. עמידת הגבורה הייתה למופת שלאורו התחנכו ומתחנכים ילדים, בני נוער וחיילים יהודים - בארץ ובגולה, מאז ועד היום.
 - רוח תל-חי מעניקה השראה ונותנת כוח לדורות של מתיישבים ולוחמים, בחתירה לשלום בארץ-ישראל ובנכונות לסיכון ולהקרבה אישית.
- חצר תל-חי מציעה מיגוון תוכניות חינוכיות המותאמות לכל גיל - מגני ילדים ועד בתי אבות.
- חצר תל-חי - אתר היסטורי, מרכז חינוכי, מוזיאון. למידע על שעות פתיחה ואירועים ניתן לפנות למענה קולי: 04-6951333, פקס: 04-6951331.
- דוא"ל: telhai@galil-elion.org.il

חצר תל-חי

יג באדר - פרשת תצוה - פרשת זכור - השנייה מבין ארבע הפרשיות.

השנה, בשבת מוציאים לקריאת התורה שני ספרי תורה. בראשון קוראים את פרשת השבוע ובשני קוראים את הקריאה המיוחדת בסוף פרשת כי תצא (דברים כה: יז-יט). קטע זה נבחר משום שחז"ל קבעו שיש להקדים זכירה לעשייה. כידוע, המן בן המדתא האגגי, היה צאצא ישיר לאגג מלך עמלק. תלייתו יחד עם עשרת בניו הגשימה את "מחה אמחה את זכר עמלק" (שמות יז: יד).

יד באדר - פורים דפרזות. טו באדר - שושן פורים - פורים דמוקפין.

נס פורים אירע בתקופה שבין חורבן בית המקדש הראשון לבין שיבת ציון בימי עזרא ונחמיה. בימים ההם התחילה כנסת ישראל לטעום טעם גלות מרה; טעם של אומה נודדת שאין אדמת מולדת מוצקה תחת רגלה; טעם של אומה משועבדת, נושאת עול זרים ומשרתת מעצמות נוכריות.

ימי הפורים נקבעו לפי האירועים שאירעו ליהודים בפרס, וכך נהגו בכל תפוצות ישראל. כמסופר במגילת אסתר, נקבע חג הפורים ביום יד אדר או ב-טו בו. מכאן נטבעו המושגים: "פורים דפרזות" ו"פורים דמוקפין", והכוונה היא לערים המוקפות חומה מימות יהושע בן נון, כדי לחלוק כבוד לארץ-ישראל שהייתה אז חרבה וכדי להעלות את ירושלים על ראש שמחתנו.

כ באדר - פרשת כי תשא - פרשת פרה - הפרשה השלישית מבין ארבע הפרשיות.

השנה, בשבת, מוציאים לקריאת התורה שני ספרי תורה. בראשון קוראים בפרשת השבוע ובשני קוראים את הקריאה המיוחדת בפרשת חוקת (במדבר יט:א). בפרשה זו מתארת התורה את הדרך להיטהרות מטומאת מת באמצעות אפרה של פרה אדומה. כל מי שנטמא בטומאת מת פסול היה מלאכול קורבן הפסח. לכן היה צורך להודיע על דיני טומאה וטהרה, הכלולים בפרשת פרה, כחלק מההכנות לחג הפסח העומד בפתח.

כב באדר תשנ"ז (1997) - יום זיכרון לשבע התלמידות שנהרגו באי השלום.

במסגרת טיול שנתי של בית ספר "פירסט" שבבית שמש למובלעת נהריים שבשטח ירדן, לא הרחק מהמפעל החרב של תחנת הכוח שבנה פנחס רוטנברג, נהרגו שבע תלמידות ומורה ועוד חמש תלמידות נפצעו בידי חייל ירדני.

יחסי ישראל-ירדן, שנחשבו לטובים בהרבה מאלה שבין ישראל למצרים, עמדו בפני קריסה. בית המלוכה הירדני מיהר לגנות בחריפות את הרצח, והמלך חוסיין לא הסתפק בגינוי, ובצעד יוצא דופן הגיע לביקור תנחומים אצל שבע המשפחות השכולות. לזכר שבע הבנות נחנך

בנהריים אתר הנצחה המכונה "גבעת הפרחים שנקטפו". את גן הזיכרון עיצבה ויצרה אורנה שמעוני מאשדות יעקב מאוחד. הסמליות שבו גזע עץ אדום עם ענפים שרופים, אשר בראשם שמות הבנות - הפרחים. כל שנה מוסיפים ביער מסביב אקליפטוסים ממינים שונים.

כז באדר - פרשת ויקהל-פקודי - פרשת החודש - הפרשה הרביעית מבין ארבע הפרשיות.

השנה שבת זו חלה בשבת שמברכים בה חודש ניסן. לקריאת התורה מוציאים שני ספרי תורה. בראשון קוראים את פרשת השבוע ובשני קוראים את הקריאה המיוחדת בפרשת בא (שמות י, ב), בה מוזכר, שחודש ניסן הוא ראש וראשון לחודשי השנה. מתוארת בפרשה הכנת קורבן הפסח ומשמעותו לדורות.

אתרים

כז באדר תש"י (1950) - נוסד המושב בית מאיר.

מראשוני המושבים של הפועל המזרחי שהוקמו אחרי קום המדינה. בית מאיר נוסד על ידי עולי רומניה והונגריה בשנות החמישים. המושב נקרא ע"ש הרב מאיר בר-אילן ז"ל ממנהיגי ההוויקאים של הציונות הדתית ונשיא תנועת המזרחי בשעתו.

בית מאיר ממוקם בהרי ירושלים באמצע יער הקדושים והוא יושב על הריסות הכפר בית מחסיר. מראשית מלחמת הקוממיות שימש הכפר בסיס לכנופיות הערביות שהציבו מארבים לשיירות האספקה שעלו מהשפלה בדרכם לירושלים. ההתקפות גרמו לאבידות כבדות בנפש וברכוש ולבסוף לניתוק הדרך אל עיר הבירה. לאחר שהכפר נכבש על ידי חטיבת הראל ב"מבצע יבוס" (שמה הקודם של ירושלים לפני כיבושה בידי דוד המלך), בראש חודש ניסן לפני הקמת המדינה, התחילו להגיע המתיישבים הראשונים.

היום מתגוררות במושב כ-500 משפחות. במקום פועלים המרכז החינוכי "רמות שפירא", ארבע ישיבות ובית ספר שדה.

המחסן של סבא

מופע אינטראקטיבי מרתק, המחזיר את המשתתפים אחורה במינהרת הזמן, באמצעות חפצים מיוחדים וסיפור, המצויים בחלל רחב ומסקרן - המחסן של סבא.

במהלך המופע נפגשים המשתתפים עם סיפור המיוחד של עם ישראל, המשקף את ייחודו של העם ששב לארצו. הסיפור מתפרס על פני דורות, עמים וארצות. חלקו מעלה חיוך וחלקו מעלה זיכרונות מימים אחרים וקשים. המופע מעורר דיאלוג והשתתפות פעילה של הנוכחים.

מעורבותו של הקהל נוצרת על ידי הזדהות אישית או היכרות אישית של פריטים מהתצוגה המרשימה. מיגון המוצגים רחב ומעורר נוסטלגיה. החל בכלים שהיו בכל בית בתקופת קום המדינה וזו שקדמה לה: פרימוס, קרש כביסה, מכשיר ריסוס - "פליט", מקלטי רדיו ועוד. ולצידם חפצים נדירים, מסקרנים ומעוררי תהייה, כמו משקפי תרנגולות, סוסון ים, פצצת דוידקה, אמבטיה לעין חולה ועוד ועוד.

ניתן ללמוד גם על המירקם האנושי של תושבי המדינה וההיסטוריה שלה. במוזיאון - כלי אריגה מחדר המלוכה במרוקו ש"עשו עליה" יחד עם בעלת המקצוע שהשתמשה בהם, וכן רובה מצבא נפוליאון שמעיד על מלחמתו של המצביא הדגול בארץ.

המבקרים נהנים מאתגר הזהוי של החפצים ומהסיפורים שעומדים מאחוריהם. הערך המוסף של הביקור הוא הידע ההיסטורי המועבר תוך כדי מסע בין המוצגים.

במקום גם מסמכים וצילומים נדירים שנשארו כעדים דוממים למציאות היסטורית מדהימה. יעקב המספר - הסבא, מספר סיפורים מקצועי ובעל ניסיון רב, אדם מעניין, בעל ידע רחב וחוש הומור סוחף.

המחסן של סבא ממקם במושב בית מאיר השוכן במקום שהיה יישוב יהודי בתקופת החשמונאים. מאוחר יותר, בתקופת טרום המדינה שכן שם הכפר הערבי העויין - בית-מחסיר. לפרטים נוספים והזמנות יש לפנות ליעקב קלי בטל' 052-2600732, 02-5344745

דוא"ל: yadkali@netvision.net.il

אתרים באזור המסרק

ד"ר המשלטים בשמות המסרק

חורש אורנים טבעי במרומי פסגה בהרי ירושלים בצד מושב בית מאיר. בולט על סביבתו בעציו הרמים ודומה מרחוק למסרק, ומכאן שמו, אותו נתנו הלוחמים בסביבה זו במלחמת העצמאות בתש"ח.

בחורש - עצי אורן עתיקי ימים. הם נשמרו תודות לקבר קדוש לערבים הנמצא לידם - מקאם אל-עג'מי - מקום הפרסי, שלא ידוע מיהו. הקבר נמצא במסגד קטן שבקירו הדרומי "מיתראב"

לכיוון מכה. המיבנה שימש גם מעון לדרווישים - נזירים מוסלמים נודדים. לידו בור למי גשמים. במלחמת העצמאות היה כאן מישלט ערבי גדול מסידרת מישלטי בית מחסיר ששלטו על שער הגיא וחסמו את דרכן של השיירות לירושלים. המקום נכבש על ידי חטיבת הראל אחרי קרב קשה במסגרת מבצע "יבוס". הכפר נעזב, ועל מקומו הוקם המושב הדתי בית מאיר. ה"מסרק" הוא שמורת טבע מפסגתו תצפית מרשימה על הרי יהודה הסמוכים ועל מישור החוף.

דרך בורמה

מצויה בהרי ירושלים ממערב לקטע הכביש לתל-אביב באזור לטרון. לאחר כישלון צה"ל בכיבוש לטרון במלחמת השחרור בתש"ח, הכשירו הלוחמים שביל דרומה מהכביש ובין שני כפרים ערביים בית ג'יז ובית סוסין. הם הרחיבו את הכביש לדרך שבה נעו כלי רכב משוריינים לירושלים הנצורה והרעבה. הדרך נקראה כך בגלל דרך עוקפת דומה שנסללה בבורמה. היא נקראת גם "דרך השבע" כשם חטיבה שבע שלחמה באזור. הדרך מתחילה בכביש לטרון-חולדה, ליד מושב בקוע, שנקרא כך כי בסביבתו בקעו הלוחמים את הדרך. מכאן המשיכה מזרחה דרך מסילת ציון ובית מאיר והתחברה לכביש ירושלים ליד שואבה.

בדרך האתרים - מס' 15

?

ד"ר עמנואל בן-נאה

נא לזהות את האירועים, האישים והאתרים הקשורים (יש לסמנם על המפה), ישירות או בעקיפין, לחודש אדר המרומזים בכל השאלות הבאות, לכתוב משפט אחד או שניים ולשלוח למערכת עד סוף חודש אדר. העונה על 10 חידות יזכה בפרס.

אנו בסתר אסתר, הבה ונסדר קצת סדר, החודש לא נכבד ולא נקפיד והרי התפריט: שמות במגילה, בשינוי קל של צורה, יובילונו לארבע כנפות ארצנו. ובכן:

אם צמחונים אתם, אולי הייתי משביעכם. הפרות אוהבות אותי ממש. מחקו ממני אות אחת, והוסיפו אחרת, וזו תהא אני. במגילה, חוצפה! פשוט תלו אותי.

בישראל אני מושב על הר, ממערב לבירה. בבירה שבמגילה נספחתי ליהודים עם שמחה, אחותי.

יש המתפללים איך אני נראה באמת (מהו צבעי ממש). אותי, במגילה, זה לא הטריד כי נמצאתי בארמון! בארצנו הקטנטונת אני, לא עליכם, בבקעה, וחם לי!

אלביון שמה אותי על הר. הלגיון אותו נצר. במגילה הועידו לי בחודשי מעשה אכזר. כיום לעיר הקודש אני מעין פרבר.

היינו שניים, היינו על הקרקע וחרשנו מזימות. 'חוברנו' לקרקע, בלי בגיץ, ובלי בד"ץ!

האחד מאיתנו, בניכוי אות אחת מצוי כקיבוץ בעמק-יזרעאל המערבי. והשני בתוספת קלה של אות קטנה מאוד ועוד אחת, אחותה, היותר ארוכה, הוא מושב בשפלה ששמו, לא יאמן, קשור גם הוא ביין.

אני מושב בגליל עליון ואפילו יקב, יעני בוטיק, יין יש בי.

אם תחליפו אות אחת בשמי תמצאו אותי מתנדנד, ולא להנאתי, על עץ.

אני הייתי מלך הביצות בארץ! ומי שניסה לייבשן - קדח.
במגילה הייתי מלכה, אבל ביישו וייבשו אותי!

כפר ערבי אני בלב השומרון, במגילה תפגשוני אם אות אחת לשמי תוסיפו.
אנא, תגידו לי למה ומדוע הפך שמי, על אף סופי העצוב, לשעשוע???

בא אני ממשפחתו של המלך הראשון בישראל,
וממשיך לשמור על קשר והפעם מצד הכלה.
בארץ ישראל שומר אני על דגלי הגדודים העבריים, ביישוב המזכיר את עוז רוחם.

היא, תלמידת חכמים ועוזרת לנדכאים (וגם יאנקית)
זכרה אותי והקימה ארגון הנושא את שמי.

אני מנהל הבקו"ם במגילה. אם תוותרו על אות אחת ועוד אחת בשמי,
תיפלו על קיבוץ מדרום לנתניה.

קצין חבלנים יהודי בצבא הבריטי. התנדב במלחמת העולם השנייה,
נהרג בעלותו על מוקש בתוניסיה.

היישוב על שמו מצוי ליד הר תבור. אבל מה לו ולמגילה??

כשכולם חשבו מה שחשבו. ויהודים היו בדרכם לכבשנים. נלחם הוא באלה שבגדו בעם היהודי.
לבד, למעשה. והוא, אכן, גם נרצח על ידם כשידיו כבולות. אבל מה לו ולמגילה?? והיכן היישוב
המשמר את זכרו.

הם היו בעלי תפקידים בממלכות ימי הקדם. פירוש תוארם שנוי עדיין במחלוקת. יישוב ערבי כשמים
היה בשולי שער הגיא. היום בית הבראה ומושב במקום בשינוי שם. המלך במגילה מסתיר אותו
בשמו.

בברכת ידע (ולא עד דלא ידע)!

עזרה ראשונה: בשאלות מס' 1, 2, 3, 4 - השם יתחיל באות א'

בשאלות 5, 6 - תחילתן באות ב' וחלקן השני באות ת'

שאלה 7 - תחל באות ד'

שאלה 8 - תחל באות ו'

שאלה 9 - תחל באות ז'

שאלה 10 - תחל באות א'

שאלה 11 - תחל באות ה'

שאלה 12 - תחל באות ש'

שאלה 13 - תחל באות ק'

שאלה 14 - תחל באות י'

שאלה 15 - תחל באות ס'

שאלה 16 - תחל באות ע'

שאלה 17 - תחל באות פ'

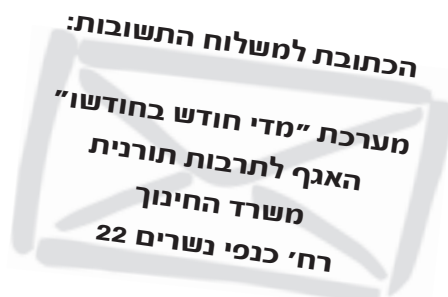
שאלה 18 - תחל באות צ'

שאלה 19 - תחל באות כ'

שאלה 20 - תחל באות מ'

שאלה 21 - תחל באות נ'

שאלה 22 - תחל באות ס'

או באמצעות הדואר האלקטרוני: aryehwe@education.gov.il

פתרונות לחידון בדרך האתרים מס' 14

1. החידה עוסקת ביעקב אבינו שנאלץ לברוח מפני אחיו עשיו לחרן. לאחר מכן שב אל הארץ ועמו עם רב, נשיו וילדיו. ברם, בסוף ימיו ירד מצרימה לחסות בצל בנו האובד - יוסף, שהפך למשנה למלך מצרים.
2. חידה מספר 2 מתייחסת לאגדה הסקוטית על המלך רוברט ברוס אשר גיבש וניהל את מרד הסקוטים באנגלים, הביא לסקוטלנד עצמאות והכתיר את עצמו למלכה (בשנת 1306).
- האגדה מספרת שברוס ביקש שיקברוהו בירושלים וכדי להקל על נתיניו עושי צוואתו הסתפק רק בקבורת ליבו. ואכן גופו נקבר בכנסייה בסקוטלנד וליבו הועבר אל ירושלים, ברם מסיבות שונות לא עלה בידי השליח להגיע אל קברו של ישו בירושלים, ואז נקבר בכנסייה אחרת בסקוטלנד.
- מעשה אגדה זה חקוק על כתובת בכנסייה הסקוטית בירושלים שנבנתה לזכר החיילים הסקוטים שנפלו בכיבוש הארץ - כיבוש ירושלים על ידי האנגלים בחודשים אלו.
3. המדובר בלוחם אורד (מזכיר את רון ארד) צ'רלס וינגייט, מקימן של "פלוגות הלילה" במטרה לפגוע בכנופיות הערביות שהתנכלו למתיישבים בגליל. וינגייט קיווה שפלוגות אלו יהפכו לצבא יהודי והוא יעמוד בראשו, ואכן רבים מאלופי צה"ל בימיו הראשונים היו מתלמידיו. כאשר המדיניות הלוחמנית של צה"ל בנויה על פי תורתו של זה. האנגלים חששו ממעשיו והעבירוהו לזירת קרבות בבורמה ושם הוא נפל.
- על שמו קרוי המוסד החינוכי "ימין אורד" שליד חיפה וכן מכון וינגייט במרכז הארץ.
4. חידה זו עוסקת בבניהם של הסבוטניקים, נוצרים פרובוסלביים מרוסיה שהכירו בערך השבת היהודית ושמרו אותה עוד בהיותם בני הדת הנוצרית ומכאן שמם. מהם עלו הגלילה והתיישבו בין יהודי הגליל. בסופם התגיירו ונתערו בין יהודי הגליל, והצטיינו במסירות נפשם לדת ובחייהם מתוך הדחק. לזכרם - אחוזת בית דוברובין ביסוד המעלה.
5. חידה זו מתארת את כניסתו של הצבא האנגלי, בפיקודו של הגנרל אלנבי, לירושלים בחנוכה תרע"ז (דצמבר 1917). בלב שכונת רוממה בירושלים, ניצבת אנדרטה הקרויה יד אלנבי, באותו מקום שראש עיריית ירושלים הערבי ומלווי נכנעו בפני שני סרג'נטים בריטים ב-9 בדצמבר 1917. יומיים לאחר כניעת העיר ב-11 בדצמבר 1917, נכנס הגנרל אלנבי, עם הפמליה שלו בחגיגות דרך שער יפו אל העיר העתיקה.
6. סוכות נזכרת במסעו של יעקב מבית חמיו במסע זה חנה יעקב במקום שנקרא סוכות (בראשית לג), ממזרח לירדן. לאחר כיבוש ממלכת סיחון ועוג סוכות הייתה בנחלת גד. יושבי המקום בימי השופטים נענשו על ידי גדעון לאחר שמנעו ממנו סיוע בשעת מלחמתו (שופטים ח).
7. שכם (דומה לְשָׁכִים = קוץ) - מן העתיקות שבערי ארץ ישראל (נזכרת כבר בכתבי המאירית המצרי כאלפיים שנה לפני סה"נ).
8. כאן מסופר, על מות בניו של יהודה ותמר כלתו נזקקה לייבום. אולם היא נשכחה ואחי בעלה לא ייבם אותה. אך תמר לא ויתרה, התחזתה כזונה וישבה בפתח עניינים ודווקא שם

היה הסתר פנים. כתוצרה ממיפגש זה תמר הרתה ליהודה מבלי שידע שהוא בא על כלתו. לכן יהודה ציווה להוציאה לשריפה, אולם תמר שתקה כדי לא לביישו. אך הציגה את המשכון שקיבלה ממנו - יהודה הודה במעשה ולא בוש לומר כי צדקה תמר ממנו. מהריון זה יצאה משפחת המלוכה בישראל.

הזוכים בחידון "בדרך האתרים" מס' 14

נחמה פיונטק - ירושלים

משה ניסנבוים - ירושלים

חומר עיוני למדריכה

שמחת פורים למהותה / ד"ר אברהם גוטליב

ההצלה הפיזית של עם ישראל בשושן הבירה בימי מרדכי ואסתר, נחוגה מדי שנה בחג הפורים שהוא חג מדרבנן, שנקבע על ידי אנשי כנסת הגדולה בימי שיבת ציון ומקורו במגילת אסתר שהיוו חלק מן הכתובים. מגילת אסתר מתעדת היטב את האירועים ומעניקה מסר תורני חינוכי-ערכי עצום. אנו למדים מן האירועים בשושן הבירה כמתואר במגילה, שהשנאה יוצרת אָבֶל וחורבן, ואילו המסירות, הדאגה והאיכפתיות כלפי הזולת והפעולות לטובת הכלל, מביאות לשמחת לב וחיי נצח, מתוך צביון יהודי אמיתי.

בכדי לחוג את חג ההצלה הפיזית של עם ישראל, משתמשים בעיקר באמצעים פיזיים לקיום הנפש במסגרת רוחנית-תורנית כנאמר במגילה (ח, יט):

עַל כֵּן הִיהוּדִים הַפְּרָזִים הַיּוֹשְׁבִים בְּעָרֵי הַפְּרָזוֹת (=שְׂאֵנִין מוקפות חומה) עֲשִׂים אֶת יוֹם אֶרְבֶּעָה עֶשֶׂר לַחֹדֶשׁ אֶדָר שְׂמֵחָה וּמְשֻׁתָּה וְיוֹם טוֹב וּמְשָׁלוֹה מִנֵּת אִישׁ לָרֵעֵהוּ.

יש להבין, מדוע הוצרך הכתוב להזכיר את השמחה, וכי יש משתה, יום טוב או משלוח מנות איש לרעהו, ללא שמחה? והרי זה מובן ומתבקש מאליו! אלא צריך לומר, שבאה מגילת אסתר ללמדנו יסוד חשוב לחיים, במסגרת דרכי הנהגה. השמחה היא שמחה אמיתית. שמחה במלוא מובן המילה, זה דבר שיש ליצור וליזום, לרצות בו, להאמין בו ולשאוף אליו. בשביל זה יש לעשות פעולה, שהרי, אין שמחה פאסיבית ללא עשייתה. זאת ועוד, האדם מטבע ברייתו נתון פחות או יותר ליצרים ורגשות. על כן, משתה, יום טוב ומשלוח מנות איש לרעהו, הם עדיין לא ערובה לשמחה. את השמחה שהיא כאמור מצב פיזי חיובי, יש ליצור באופן מעשי. מכאן מובן, מדוע מדגישה המגילה את חובת השמחה שהיא שמחה של מצווה. אין מדובר במשתה סתמי נטול ערכים של סתם אכילה או זלילה. מדובר בשמחה תורנית-ערכית שבאה לידי ביטוי מוחשי במיוחד בסעודת פורים שהיא מאחדת ומלכדת רבים וטובים ומעניקה שפע טוב למשפחתיות חברתית. יש לציין, שהשמחה היהודית האמיתית נשמרת במסגרתה החיובית גם במנהג להשתכר בפורים, כפי שמתאר היטב רבא, מגדולי אמוראי בבל בדור הרביעי, כמובא במסכת מגילה (דף ז, ע"א): אמר רבא: מיחייב איניש לבשומי (=חייב אדם להתבשם וליהנות מן השתייה) בפורים עד דלא ידע (=להבחין) בין ארור המן לברוך מרדכי.

לא להיבהל מתחפושות

בפורים אתה רואה אנשים בתחפושות שונות. זה מחופש לליצן, זה למפלצת, זה לחיה, זה לסתם משהו לא ברור. אבל לא יעלה על דעתך לנעוץ או לרגוץ, הרי זו רק תחפושת! גם בחיים אנו פוגשים הרבה אנשים "מחופשים". זה מחופש לקמצן, זה לגס-רוח, זה לחצוף, זה לסתם אחד שלא איכפת לו משום דבר. אולם אין זו דמותם האמיתית של האנשים. זו רק "תחפושת". עמוק בתוך הלב, כל אלה הם יהודים חמים, מלאי טוהר ויופי. אין צורך לנעוץ ולרגוץ, צריך פשוט לגשת אליהם בעדינות, להסיר את ה"תחפושת" ולחשוף את הנשמה הטהורה שבפנימיותם... וזו המשמעות האמיתית של אהבת-ישראל!

באדיבות מנחם ברוד, אגודת צעירי חב"ד

מגילת הסתר - "ואנכי הסתר אסתיר פני" /... שמעון בן יוסף

מספרים על המהרש"א, הגאון ר' שמואל אליעזר הלוי זצוק"ל שהיה גאון עולם ובין היתר היה בעל מופתים.

בעירו קרקוב שבפולין, עמדה לשימצה כנסייה, שהיו חוטפים נפשות יהודים... קודם פטירתו ציווה המהרש"א, כי יעמידו את ארונו אל מול הכנסייה. איך אפשר, הרי חטפו בעבר בדרך זו? והוא דרש "עשו זאת בלי מורא ופחד!" בתקיפותו דמה למרדכי "לא יכרע ולא ישתחוה"... ואכן היה! ביום פטירתו קיימו צוואה זו מתוך חשש גדול. ומי יודע? הרי המקום והמעשה ידוע! וראו זה פלא, לא יאומן כי יסופר, בו ביום, במהלך מסע הלוויה... הכנסייה נבלעה באדמה כ-2/3 מגודלה... והנשאר זכר לנס, למען יִרְאוּ וְיִתְּאוּ... פחד ומורא נפל על הגויים, כי נפל פחד היהודים עליהם... על גדלותו ואישיותו המופלאה מספרים עוד, שקודם פטירתו ביקש לידע מי שכנו בעולם הבא? הראוהו... כי יהודי פשוט, ירקן מן השוק, הוא שכנו בעלמא דאתי (בעולם הבא)... סקרן היה המהרש"א לידע "מעלותיו" של השכן וייחודו, שמא נסתר, טמיר ונעלם... הלך לחקור ולדרוש. שמע שהיה ויכוח בינו לאשתו, למה אינך עובד? מהיכן הפרנסה? ובתום לבבו, אמר חיפשתי וחיפשתי ולא מצאתי... מה עוד לעשות ולא עשיתי? לך, חפש ומצא! - הלך כדרכו לבית הכנסת, קרא וזעק מעומק ליבו, עד בלי די... והוסיף: ריבונו של עולם, הרי הכול ממך! אני מבטיח בשבועה, שאעשה אתך שותפות ומכל עסק שארוויח, **מחצה על מחצה**, הרי שותפים אנו! ומספרים כי היה נאמן ביותר בשותפות וזכה להיות עשיר מופלג ביותר. הוכיח במעשה אם תיתן לו חלקו - חלקך יגדל שבעתיים! אמר המהרש"א - אשרי שזכיתי בשותף ענק זה, שותפו של הקב"ה... גם בחשכת הגלות "ליהודים היתה אורה, שמחה וששון ויקר"...

מדיני פורים קריאת המגילה

הכל חייבים לשמוע את קריאת המגילה - גברים ונשים. קריאת המגילה חשובה עד כדי כך, שמבטלים תלמוד תורה כדי לבוא ולשמוע אותה. עיקר המצווה היא לקרוא את המגילה בלילה וביום בציבור, כדי שיתפרסם הנס (פירסומי ניסא). לפני הקריאה נותנים צדקה זכר למחצית השקל, שנתנו בבית המקדש.

הברכות הנאמרות לפני קריאת המגילה הן:

- ♣ "אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על מקרא מגילה".
- ♣ "שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה".
- ♣ "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה".

סעודה (משחה ושמחה)

ביום פורים מכינים סעודת חג נאה ומצווה להרבות בסעודה. יש לעשותה ביום ועם הרבה משתתפים כדי להרבות ולהגדיל את השמחה.

משלוח מנות איש לרעהו

במצווה זו חייבים איש ואישה, והיא נועדה "להרבות שמחה ורעות". מצווה לשלוח לפחות לאדם אחד שתי מנות של מיני מאכלים הראויים לאכילה מיד. המנהג לשלוח ביום ועל-ידי שליח.

מתנות לאביונים

חובה לתת מתנות לאביונים ביום הפורים (ולא בלילה ולא אחרי החג), כדי לשמח את לב העניים. יש לתת שתי מתנות לשני אביונים.

הרמב"ם אומר שהשמחה הגדולה ביותר היא במצוות מתנות לאביונים - והיא חשובה יותר מהסעודה עצמה וממשלוח מנות. בהלכות יום טוב הוא אומר כך: "אבל מי שנועל דלתות חצרו ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו ואינו מאכיל לעניים ומרי נפש אין זו שמחת מצווה אלא שמחת כרסו".

קריאת התורה

בשבת שלפני פורים קוראים פרשת זכור. ביום פורים קוראים על המלחמה בעמלק בסוף פרשת בשלח (שמות יז: ח-טז).

הוספת על הניסים בתפילה ובברכת המזון

בפורים אין אומרים הלל מפני שקריאת המגילה נחשבת כאמירת הלל. בתפילת שמונה עשרה בברכת ההודאה ובברכת המזון אומרים על הניסים (תוכנו הוא סיפור נס פורים וההודאה עליו).

מי ששכח לומר על הניסים בתפילה אינו צריך לחזור (טוב לומר קודם אלוהי נצור לשוני, בדרך בקשה, הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. ואומר אחר-כך בימי מרדכי ואסתר וכו'). אבל אם נזכר בברכת מודים כל זמן שלא אמר שם ה' (ברוך אתה ה' הטוב שמך וכו') צריך לחזור.

מי ששכח לומר על הניסים בברכת המזון, ולא נזכר עד לאחר שאמר שם ה' (ברוך אתה ה' על הארץ ועל המזון) אינו חוזר, אבל לפני הרחמן הוא יזכנו לימות המשיח וכו', יאמר הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה.

איסור הספד ותענית

על-פי ההלכה אסור לספוד (לשאת הספדים בהלוויות ובאזכרות) בחנוכה ובפורים.

על פי "ספר התודעה", הרב אליהו כי-טוב

מהגדה לליל שיכורים

מוכנים היינו להריגה בימי אחשוורוש והמן ויפרקנו גואלנו מידם בחדו הגדול וברחמיו הרבים. ואילו לא הציל הקב"ה את אבותינו מידם, כמה ממנו לא היינו בעולם. ובכן אפילו כולנו עבדים כולנו שרים כולנו עניים כולנו עשירים כולנו חכמים כולנו נבונים מצווה עלינו לשמוח ולפרסם חנם. וכל המרבה בדברים הללו הרי זה משובה.

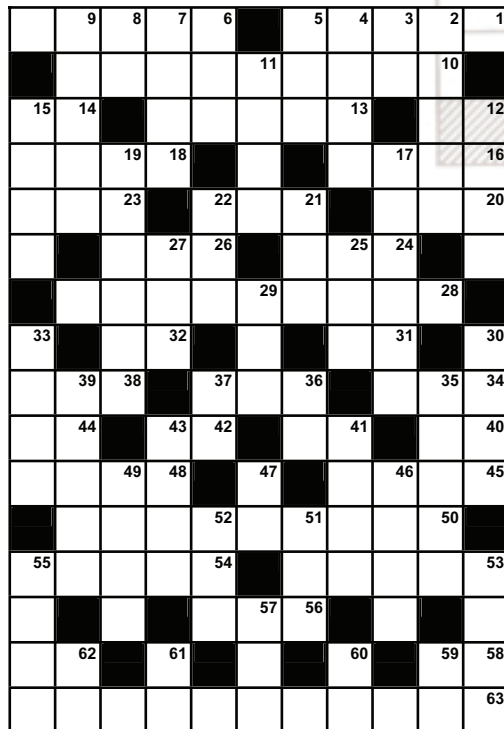
מעשה באחשוורוש ואסתר והמן שהיו מסובין בשושן הבירה בבית המלכות והיו מספרים כל שעת המשתה בעניין היהודים, עד שבא הרבועה ואמר "גם הנה העץ אשר עשה המן למרדכי", ויאמר המלך תלכו עליו קודם הגיע זמן קריאת שמע של ערבית.

אמר ארבי המן בן המדתא האגג, הרי אני כבן כמה שנים ולא חשבת שיעקמו ממני היהודים במיעוט ימים ולילות עד שבא בן יאיר והאיר עיניהם בתשובה ומעשים טובים והצילם מידי וגזר עליהם לפרסם חנם בימים ובלילות, שנאמר "וימי הפורים האלה – אלו הימים, וזכרם לא יסוף – אלו הלילות. וחכמים אומרים, וימי הפורים האלה – העולם הזה וזכרם לא יסוף – להביא לימות המשיח.

לוח המודעות מס' 154

תשבץ אדר / מאת שילה הרשונים

במאוזן: (1) דרשן ספרדי בן המאות השלוש-עשרה והארבע-עשרה, בעל "מנורת המאור"; (6) בן המלך שלמה מנעמה העמונית, בימיו התפלגה הממלכה המאוחדת בין יהודה וישראל (מלכים א' ו"א-י"ד); (10) בית-הספר החקלאי הראשון בארץ-ישראל, נוסד ב-יד באדר תר"ל (1870) על-ידי חברת כ"ח; (12) שנון; (13) אחת השבתות המיוחדות שלפני חג הפורים, וגם מסכת בסדר מועד; (14) תוספת שכותב אדם מאמין בראש דף; (16) אחד מטעמי-המקרא המפסיקים; (18) פקפוק, חוסר ביטחון; (20) תחילתה של המצווה הראשונה (בראשית א'); (21) תגמול על חטא; (23) ללכוד; (24) חינוך, בלא כסף (בבא קמא פה.); (26) הפרש ניכר בין שני דברים; (28) מנהג הנוהג בחג-הפורים; (31) קיר; (32) אף, עוד; (34) חן, נוי; (36) מקום רישום הפרטים בשטר; (38) כלום; (40) שניים; (41) חצי צלוי; (42) משקה העשוי מחליטת עלים; (44) זז, נע; (45) מרצפת; (48) מחובר, צמוד; (50) יום-טוב החל ב-יג באדר, לזכר ניצחוננו של יהודה המכבי על אותו שר-צבא יווני (תענית יח.); (53) מי שמשפיע ומלהיב בכוח הדיבור המכוון אל הרגש והיצר, בלעז; (54) נקודת היאחזות בגליל-העליון, שימשה סמל למאבק בבריטים למען ההתיישבות בין יא ל-יד באדר תש"ו (1946), יומה נחוג ב-יא באדר, כיום - ישוב קהילתי דתי, שמה מוזכר בתלמוד (עירובין נה.); מקום מושבו של ר' יוסף קארו; (56) אומרים זאת בחנוכה אך לא בפורים (מגילה יד.); (58) קיים, נמצא; (62) שדה-מרעה; (63) גיבור המגילה.

במאונך: (2) חומש הפקודים; (3) "פנימיותו" של "מוקש"; (4) אחד מתריסר נביאים; (5) זוהר, זיו; (6) גדול מפרשי התורה והתלמוד (ר"ת), כונה "פרשנדתא"; (7) כיליון, השמדה; (8) פרשה בחומש שמות; (9) פגיעה בכבוד; (11) מנקד ששת סדרי המשנה המפורשת בידי חנוך אלבק (הוצאת מוסד ביאליק/דביר); (12) ביזיון, כלימה; (15) דברי קבלה על מת; (17) בו נבראו השמיים; (19) אוניית-מעפילים, טבעה עם 768 נוסעיה בים-השחור ב-י באדר תש"ב (23 בפברואר 1942), אדם אחד בלבד ניצל; (21) צנוע; (22) השיער שעל השפה העליונה; (25) עלה מעובה ובושרני; (27) הרגשה של נחת-רוח; (29) כינוי אצל החסידים למקום מושבו של הרבי; (30) מחבר "שם הגדולים", ספר ביבליוגרפי שבו תיאור קצר של כאלף ושלוש מאות חכמים מימי הגאונים עד לימיו, ומעל לאלפיים ספרים וכתבי-יד, נפטר ב-יא באדר תקס"ו (1806) (ר"ת); (33) במקום זה אירעה עלילת-דם ב-א' באדר ת"ר (1860), בה הואשמו היהודים ברצח לשם מטרה דתית; (35) החג הנחוג באדר; (36) מדור; (37) פרוסת-לחם; (39) אחד משבעת העממים שישבו בכנען לפני התנחלות בני-ישראל; (41) כך מכונה השבת שלאחר תשעה באב; (43) שימש כראש מינהל החינוך הדתי במשרד החינוך; (46) עובד-אדמה; (47) בבקשה; (49) אב-מלאכה האסור בשבת (משנה, שבת פרק ז' משנה ב'); (51) אחד מכוכבי-הלכת; (52) נגד, מול; (53) מוזל של חודש אדר; (55) רבי יצחק לוריא (1534-1572), גדול מקובלי צפת במאה השש-עשרה והוגה שיטה חדשה בקבלה (ר"ת); (57) אחת מארבע אמהות; (59) חבר בממשלה; (60) רצון, מדוכא; (61) ביום זה באדר תרס"ב (1902) נוסדה תנועה העולמית של המזרחי; (62) לא חד, מעוגל במקצת.

ראה פתרונות בסוף הגיליון

א. אדר

1. ב'ע' / אסכה

מטרות המשחק: הכרת מושגים וביטויים הקשורים לפורים.

הציוד:

- שעון סטופר.
- שני לוחות קרטון ועל כל אחד משורטטות 15 משבצות (ראה דוגמה).
בתוך כל משבצת מצויר קוד לצורת השאלה.

קודים: ש"ל = שעשועי לשון - בלבול אותיות, צמדי מילים, ניבים, תמונות, מילים נרדפות וכו'.

חידון - שאלות בנושאי דינים, מגילה, מושגי פורים, אישים ודמויות.

שיר - שירי פורים.

נל"נ - נכון / לא נכון.

תם - תמונה

- 30 כרטיסי שאלות - 2 נקודות כל אחת.

- על חלק מכרטיסי השאלות מסמנים * השווה 2 נקודות.

מהלך המשחק:

- הקבוצה מתחלקת לשתיים. אחד החברים מתמנה לשופט. כל קבוצה מתחילה את המשחק כשלוכותה 30 נקודות.
- כל תשובה נכונה גורעת 2 נקודות.
- המנצחת היא זו שמגיעה ל- 0 נקודות ("ונהפוך הוא").
- כל קבוצה בתורה מנסה לענות לשאלה תוך זמן קצוב.
- על כל שאלה גורעים 2 נקודות ומסמנים במשבצת המתאימה בלוח של הקבוצה.
- אם מסומן בכרטיס * הקבוצה מקבלת כרטיס זכות השווה 2 נקודות. כדי להיפטר ממנו יש לבצע משימה נוספת או לוותר על תור.
- הקבוצה המנצחת היא זו שהצליחה להגיע ל- 0 נקודות ולמלא את כל משבצות הטבלה שלה.

דוגמאות לבינוגו מסכה

ש"ל = שעשועי לשון

- מילים שמופיעות בלשון היום-יום בעלות משמעות לחג הפורים.
- האורחים _____ למארחיהם על האווירה הטובה (ה/י).
- האב נטל את החלה ו _____ ממנה פרוסות לכל בני המשפחה (פ/י).

צירופי לשון

- לא לשם טובת הנאה (לא על מנת לקבל פ/י).
- בדרך סוד (מפ/לא/י).

זהו את בני הזוג

- הוא יורד בסוף ההצגה - היא משמשת לכיסוי והסתרת פנים (מסך - מסכה).
- הוא אביזר חיוני למלך ולמלכה - היא נמצאת בראש פרק (כנר - כנרת).
- הוא שימש מאכל במדבר - היא נשלחת בחג מאיש לרעהו (אן - אנה).
- הוא שימש לתליית המן ובניו - היא ניתנת לאדם ועוזרת לו (ש - שנה).

חידות בחרוזים

- ראשיתו של פסח - חפש נא ומצא,
אליו צרף את מרכז חנוכה,

הוסף להם את ראש השנה,
וסוף ימים טובים תעמוד לאחרונה (פ/ריס)

- בפסח הוא אחד מהמאכלים,
בקערת הסדר, ובמגילת אסתר
הוא בד לתפארת (ניפס)

החוט המשולש

מצא מילה משותפת לשלושת הבאות ותקבל צירופי לשון שלפחות אחד מהם קשור לענייני דיומא.

- קטן - שושן - סעודה (פ/ריס)
- פורים - ערב - אלוף (רי)

אותן אותיות במשמעות אחרת

- ביון הפך למזל (ריגל - גלגל)
- מהו אריג יקר וגם ממנו יוצא עכבר (מור - מור)
- נווט שנעדר הפך לחודש של שמחה (אדר - אדר)

שנו את סדר האותיות שלפניכם וגלו מילים הקשורות לפורים

- זו אני הנם (א/גן הא)
- רמז: קשור בדמות מהמגילה.
- סיגל מתארח (אגילת אסתר)
- רמז: ספר
- מנוחה - שלום (אגלוח אגלח)
- רמז: ממצוות פורים

בכל סעיף עליכם למצוא את המילה המשותפת לשתי המילים. למילה הראשונה היא תצטרף אחריה ולמילה השנייה - לפנייה.

- דרך - גלוי (ג)
- כפל - שפתיים (א)
- סיפור - הספר (ס)

אישים ומושגים

- זכור לטוב ובתוכו כלי מלחמה (חרב/ק)
- קוראים בה ובתוכה מסתתרת שמחה (אג'לה)
- ממתקשי המלך ובתוכו עני (חש)
- אשת הצורר ובתוכה אוסף פרחים (גש)
- מזל החודש ובתוכו מאגר מים גדול (ג'ס)
- אשתו הראשונה של אחשוורוש _____ חוטי האורך באריגה (שתי - שתי)
- כל ה _____ מובילות לרומא הפכו ליהודי ידוע (מדיס - מדיס)

תמונה

אסתר ט, ד

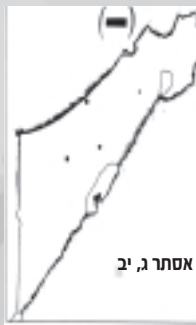
אסתר ב, א

אסתר ח, ח

אסתר ט, י

אסתר ג, יב

אסתר ה, ג

אסתר א, יג

אסתר ז, ו

אסתר ט, י

נכון / לא נכון

- המן רצה להרוג את מרדכי באמצעות כיסא חשמלי.
- בגתן ותרש היו טבחי המלך.
- אי השתחוות מרדכי להמן נבעו מחמת כאבי גבו.
- ושתי לא סיפרה לאף אחד את עמה ואת מולדתה.
- אנו מקיימים את מצוות "זכור את אשר עשה לך עמלק" על ידי אכילת אוזני המן.
- בני המן שלמדו תורה בבני ברק.
- חוגגים פורים לשמונה ימים.

דוגמאות למשימות

- על הקבוצה להכין סמל לפורים.
- לחבר שיר על פורים ולשיר במנגינה של חג אחר.
- לאפר את אחד מחברי הקבוצה לליצן.
- להכין ראשי פרקים למסיבת פורים.
- לצייר ציור התואם אחד מפסוקי המגילה.

2. אחפשים ע"צות

המטרה: להמחיש את סיפור המגילה.

הפסיכולוג

המנחה יבחר שני משתתפים מהקבוצה ויטיל על אחד מהם את תפקיד הפסיכולוג ועל השני תפקיד של אחת מן הדמויות במגילה. המשימה אשר עומדת בפני השחקנים היא הצגת פגישה של הדמות מן המגילה אצל הפסיכולוג. כיצד ינתח הפסיכולוג את אותה הדמות. ניתן לחזור על תרגיל זה מספר פעמים עם משתתפים שונים ודמויות שונות מן המגילה.

שיחת טלפון עם דמות מהמגילה

ניתן לשחק בכמה דרכים: באמצעות תפוזרת או בזיהוי מילה המרומזת במשפט.

מנהל המשחק רושם משפטים אחדים כשבכל משפט רמז לדמות מהמגילה.

- שיחת טלפון עם דמות מהמגילה, כמו: אסתר המבקשת ייעוץ כיצד להשפיע על אחשוורוש להפר את הגזירה נגד היהודים.

- המן מחפש עצה כיצד להסתיר את גזירתו נגד היהודים.
 - זרש החליטה להתגייר והיא מחפשת דרך ליהדות.
 - אחרי ביטול הגזירה, מרדכי מחפש עצה כיצד להשפיע על היהודים לעלות לארץ-ישראל.
- הערה:** עם קצת דימיון ניתן להמחזי פגישות בין דמויות המגילה לדמויות התנ"ך מהעבר, כגון: דבורה הנביאה עם אסתר, אברהם אבינו עם אחשוורוש.

3. קשרות שירים

בקשרות האותיות שלפניכם מסתתרים שמות שירים לפורים. בין השמות מסתתרות אותיות מיותרות.

המשימות:

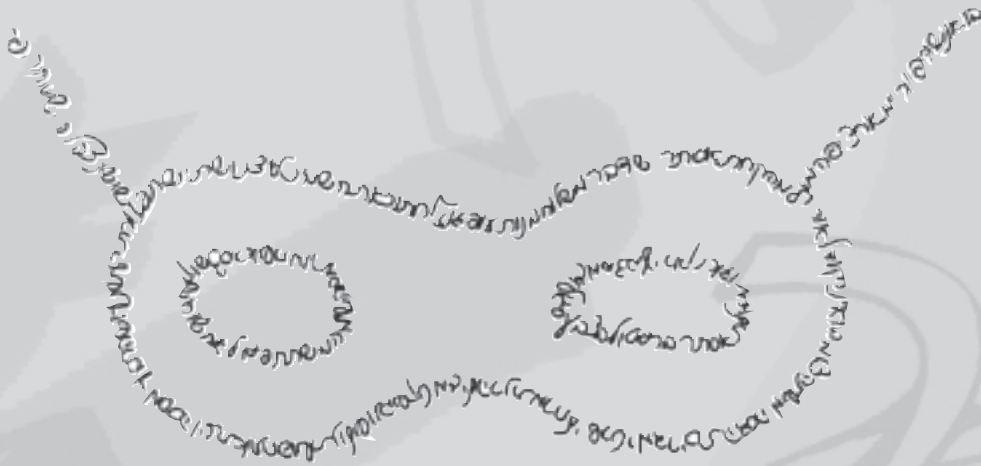
- מיצאו וכתבו את שמות השירים.
- מן האותיות המיותרות שתמצאו נסו להרכיב פסוק ידוע הקשור לחודש ולפורים.

על פי "חמד"ת הימים", המרפ"ד חמד"ת

4. מסכה מספר 4

במסכה מסתתרים הרבה מילים הקשורות לפורים - מיצאו אותן.

5. תורת פורים

1. היכן רמז למכירת סוף העונה במגילה? (אסתר ב' יד)
2. איזו פרשה שאינה בחומש נזכרת במגילה? (אסתר ד' ג)
3. מה ידוע לנו על נבחרת הכדור רגל שבשושן? (אסתר ב' ט)
4. מניין שמעמד הר סיני היה בשושן הבירה? (אסתר ג' יא)
5. מניין לנו שהמלך אחשורוש הקפיד על כשרות? (אסתר ח' ב)
6. מי היה הרב במגילה? (אסתר א' ג)
7. היכן מדובר על ריצה פסולה במגילה? (אסתר ג' יא)
8. האם המן הרשע מוזכר בתורה? (בראשית ג' יא)
9. היכן היה מקום כיסאו של המן? (אסתר ג' א)
10. מניין שהמן לא היה מסוגל לעמוד על רגליו? (אסתר ג' ח)
11. איזו תכונה של פרופסור ייחס המן לעם ישראל? (אסתר ג' ח)
12. מניין שצריך להזכיר את נח ביי"ד באדר? (אסתר ה' ג)

6. כתוב סיפור

למדריכה: מטרת המשחק ללמד על השגחת הבורא.

אדם חושב שהוא מכוון את העניינים ואף זוכה להצלחה זמנית. אולם בסופו של דבר ההצלחה הופכת לכישלון ולפעמים אף לאסון כבד. כמו שכתוב "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום".

כתוב סיפור - מה היה קורה:

- אילו היה המלך בוחר נערה אחרת במקום אסתר להיות מלכה?
- המלכה ושתי הייתה באה כמו שציווה עליה המלך?
- אילו לא נודע למרדכי ששני שרים מבקשים לשלוח יד במלך.
- אילו היו קוראים למלך מספר אחר ולא מספר הזיכרונות?
- אילו לא סיפרה אסתר למלך על התכניות של המן?
- אילו לא היה מרדכי כותב את הדברים האלה ושולח ספרים אל כל היהודים?

ב. פרשת השבוע

א. פרשת השבוע - דע רש"י

יש לבחור את התשובה הנכונה מבין התשובות הבאות.

פרשת תרומה

1. "ועצי שטים". מאין היו להם במדבר (ברש"י)?
 - א. אברהם שתל ארזים במדבר שידע שיבואו בניו לשם ויבנו משכן.
 - ב. יעקב הביא ארזים למצרים ונטעם וציווה לבניו ליטלם עמהם.
 - ג. בדרך נס צמחו להם ארזים (מדרש).
 - ד. תיבתו של נח נחתה במדבר ופרקהו ועשו ממנה משכן.
2. "לא יסרו ממנו". עד מתי (ברש"י)?
 - א. עד שיסיימו את כל המסעות.
 - ב. בכל חניה במסע היו מסירים את הבדים.
 - ג. בסוף כל מסע מסירים את הבדים.
 - ד. לעולם.
3. "גביעה". למה היו משמשים הגביעים (ברש"י)?
 - א. לתת את השמן בתוכם.
 - ב. היו נותנים בהם את הפתילות הישנות (שהיו בולטות מעט והיה שם מקום) עד שיסלקום.
 - ג. לנוי בלבד.

4. "כרבים מעשה חושב". אלו ציורים היו משני צידי היריעות (ברש"י)?

א. דמות תינוק מצד זה וכן בצד השני.

ב. שור מצד זה וזאב מצד זה.

ג. ארי מצד זה וברדלס מצד זה.

ד. ארי מצד זה ונשר מצד זה.

5. "יהיה סרוח על צדו". איזה דרך ארץ למדנו מכאן (ברש"י)?

א. שאין לאדם לקמץ בהוצאות הקשורות לשמיא, שהיריעות היו עודפות ומונחות על הארץ.

ב. שיהא אדם חס על היפה (שלא היו היריעות מגיעות לארץ כדי שלא יטנפו).

ג. דרך ארץ שיגלה אדם בלבשו רק את מנעליו שהרי בצד דרום וצפון היו מגולים האדנים שהם כמו מנעלים.

ג. שאדם נסרח ונשען יעשה זאת על צידו משום דרך ארץ.

פרשת תצוה

1. מדוע היו מפותחים שמות השבטים על האבנים (ברש"י)?

א. כדי שיוכר אהרון שהוא שלוחם של כלל ישראל.

ב. ללמדך שהיו השבטים כיהלום הזה שאין בו דופי.

ג. כדי שיוכר הקב"ה צדקתם של השבטים.

2. "את האורים ואת התמים". האם במקדש שני היה החושן (ברש"י)?

א. לא היה חושן כלל.

ב. החושן היה אבל בלא כתב שם המפורש.

ג. החושן היה עם הכתב אלא שהיה מחוסר אבנים.

ד. דבר זה נשאר בגדר תעלומה.

3. "והיה על מצחו תמיד". איזו מחלוקת הביא רש"י?

א. יש אומרים שהציץ היה צריך להיות על מצחו 24 שעות ויש אומרים בשעת עבודתו.

ב. יש אומרים על מצחו, מעל למצחו על ראשו ויש אומרים כנגד מצחו.

ג. אין והיה אלא לשון שמחה שצריך להיות שמח תמיד, ויש אומרים אינו חובה.

ד. יש אומרים מרצה בין נמצא על מצחו בין לא נמצא, ויש אומרים על מצחו מרצה, כשאינו על מצחו אינו מרצה.

4. "פר אחד". לשם מה (ברש"י)?
- א. לכפר על מעשה העגל שהוא פר.
 - ב. לכפר על מכירת יוסף שנקרא שור (פר).
 - ג. להינצל מפגעים רעים.
5. "על הכפרים". למה הוצרכה כפרה למזבח לדעת מדרש תורת כהנים (ברש"י)?
- א. להכשיר קורבן שהוא מוקצה.
 - ב. שמא התנדב איש דבר גזול במלאכת המשכן והמזבח.
 - ג. להכשיר את הצבי בהוראת שעה.
 - ד. להכשיר את התחש כקורבן.

פרשת כי תשא

1. "על עבדת אהל מועד". מה נעשה מחצאי השקלים שבאו ממניין זה?
- א. המנורה. ואל תתמה איך עשו את המנורה מחצאי השקלים שהם כסף, שהרי מותר לעשות המנורה גם מנחושת.
 - ב. האדנים.
 - ג. קנו מהם קורבנות ציבור.
 - ד. עשו מהם את הכיור ואת כנו.
2. כיצד הוא קידוש ידיים ורגליים (ברש"י)?
- א. מניח ידו הימנית על רגלו השמאלית וידו השמאלית על רגלו הימנית ומקדש.
 - ב. מניח ידו הימנית על רגלו הימנית וידו השמאלית על רגלו השמאלית ומקדש.
 - ג. מניח רגלו הימנית על רגלו השמאלית וידו הימנית על ידו השמאלית ומקדש.
 - ד. מניח ידיו על ראשו ומקדש את רגליו.
3. "וחלבנה". בושם שריחו רע. מדוע מנאָה הכתוב בין סממני הקטורת (ברש"י)?
- א. ללמדנו שאין אדם מגיע לשלימות גמורה לחלוטין.
 - ב. שהקטורת מעשירה ואין העשיר ניצל מאיזה דבר רע שיגידו עליו.
 - ג. שנצרף עימנו בעת תעניותינו ותפילותנו את פושעי ישראל.
 - ד. ללמדנו שגם אם האדם לא הגיע לשלימות גמורה מתקבלת תפילתו.

4. "ממלח". לשם מה הביא רש"י את הפסוק ביונה "ויראו המלחים" (ברש"י)?

- א. מה הקטורת ריחה טוב כך מעשיו של יונה הנביא.
- ב. גזירה שווה ממלח מלחים, מה שם הייתה יראה אף המקטיר צריך להקטיר ביראה.
- ג. שפרש הממולח אדם חריף, כן רב החובל שבא בטענה ליונה.
- ד. שפרש ממולח מעורב, כמו שהמלחים מהפכים המים במשטים.

5. "שיחת עמך". מדוע עמך ולא העם (ברש"י)?

- א. כיון שמשה הוציאם לכן הוא מייחסם אליו.
- ב. שאינו דרך כבוד כלפי מעלה לומר עמי או העם כשישראל חוטאים.
- ג. שהיו אלו ערב רב שעשו את העגל ומשה גיירם מבלי להתייעץ עם הקב"ה.

פרשת ויקהל-פקודי

1. "ימים". מדוע קדמה אזהרת שבת לציווי מלאכת המשכן (ברש"י)?

- א. לומר שאין לבנות את המשכן בחיפזון אלא במנוחה וביישוב הדעת.
- ב. אילו כתב אזהרת שבת בתוך המשכן הייתי אומר שאסור לעסוק בבניית המשכן בשבת. עכשיו שכתב לפניו ודאי שמותר.
- ג. שמלאכת המשכן אינה דוחה את השבת.
- ד. לומר לך, כל השומר את השבת מעלה עליו הכתוב כאילו בנה את המקדש.

2. "לחם הפנים". מדוע נקרא כך (ברש"י)?

- א. שהיו לו פנים לכאן ולכאן שהיה עשוי כמין תיבה פרוצה.
- ב. מי שהיה אוכלו מראה פנים לכל אדם.
- ג. מי שאוכלו נכנס לפניו ואולי גם לפנים.
- ד. מי שאוכלו יכול להראות שבעים פנים בתורה.

3. "ואת שמן המאור". מדוע צריך חכם לב שיכין את השמן (ברש"י)?

- א. שצריך לערב בו סממנים שידלק היטב.
- ב. שצריך להשמיע קולות ערבים בעת הפקתו שידלק היטב.
- ג. לדעת היכן לנטוע עצי זית שיוציאו שמן משובח.
- ד. שהוא משונה משאר שמנים שמגררו בראש הזית והוא כתית וזך.

4. כיצד ידענו שוויתר הקב"ה לישראל על עוון העגל (ברש"י)?

- א. שהרי לא כילם.
- ב. הסברה נותנת, כיוון שהרגו את החוטאים וחזרו בתשובה.
- ג. כיוון שנתן להם את הלוחות.
- ד. כיוון שהשרה שכינתו ביניהם.

5. מתי יכול משה להיכנס לתוך אוהל מועד (ברש"י)?

- א. כשהיה הענן שוכן עליו.
- ב. כשנסתלק הענן.
- ג. כשעמוד אש וענן שוכנים על האוהל.
- ד. כשהענן קשור והאש מלחכת סביב.

באדיבות "שערי ציון", www.halacha.area.co.il

(הפתרונות לחידון בסוף הגיליון)

לייצנות רפואית

אֵלֹהִים הָיָה נִמְצָא דְעוּתִי נִנְחָה (אֵלֹהִים הִנְבִּיֵא אִמְרֵי לֹא. אֵלֹהִים גַּם כֵּן בְּנֵי עוֹלָם הִבְיָא) אֵלֹהִים לִגְבִּיֵהוּ (הַלֵּךְ לְקִרְאָתָם) אִמְרֵי לֹהוּ מֵאֵי עוֹבְדֵיֵהוּ (ר' בְּרוּקָא שִׁינְאֵל אֶתְּם בְּמָה אֶתְם עוֹסְקִים? אִמְרוּ לֵיהּ אִינְשֵׁי בְּדוּחֵי (אֵנִי מְשִׁמְחִים אֲנָשִׁים)...

על פי תלמוד בבלי, מסכת תענית כב.

הקדמה

ההנחה שיש קשר בין צחוק לבריאות הועלתה כבר לפני שנים רבות. בשנים האחרונות בעיקבות מחקרים שהוכיחו שלהומור יש יכולות רפואיות, גברה המודעות להיבטים הבריאותיים של הצחוק: ההומור משפיע על גופנו ברמת התא הבודד. הוא גורם להפרשת אנדורפינים, שמסייעים להקלת כאב, מרגיע את מערכת העצבים ומחזק את המערכת החיסונית. הוכח שהצחוק מעלה את רמת התאים הנלחמים בתאים סרטניים וכי המרבית לצחוק עשויים להפחית את הסיכוי ללקות בהתקף לב.

לייצנות רפואית, מהי?

הקשר הוודאי שבין חיוך לבריאות הוא שהוליד את תחום הלייצנות הרפואית. תרפיה בצחוק, בעזרת ליצן, היא שיטה ייחודית לטפל בחולה כחלק מתהליך ההחלמה. מחקרים עדכניים מאשרים היום כי הצחוק יפה לבריאות. חוקרים רבים מדברים על ההשפעות הפיזיולוגיות החיוביות שנגרמות על ידי האדרנלין שנוצר מהצחוק. ההשפעה היא לא רק פיזית; הומור, שמחה וצחוק יכולים לגרום לחולה לשכוח מהקשיים ולהתחבר לניסיונות לרפא ולהיפתח לאפשרות זו. גם המעגל הקרוב שמסביב לחולה, המשפחה והחברים צמאים לשמחה ועידוד. כל חיוך שניתן להעלות בסביבתו של החולה יכול רק להועיל.

אחד הכוכבים של פורים הוא הליצן - מקטן ועד גדול עוטים עליהם סרבל צבעוני, צובעים את פניהם, חובשים כובע קונוס ויוצאים להעלות חיוך על פני הסובבים אותם.

המדריכה: התוכלו לספר על מקרים של ביקור אצל חולים סובלים וכיצד ניסיתם לעודד את רוחם? המוכרים לכם ליצנים רפואיים? יש אנשים שהם ליצנים לא רק בפורים אלא כל השנה, רואים בתפקידם שליחות רצינית ולא רק צחוק. אלו

הם הליצנים הרפואיים. ניתן למצוא אותם בבתי החולים, בעיקר במחלקות הילדים, אך לא דווקא. הם מצחיקים, משמחים, עוזרים להעלות חיוך במקום העצוב ביותר ובכך מסייעים לצוות הרפואי. ערכו של חיוך לא יסולא בפז, קל וחומר כשמדובר בחיוך על פניו של אדם חולה, וודאי כשמדובר בחיוך על פניו של ילד.

שיגרת יומו של ליצן רפואי היא מלאכה סבוכה של יצירתיות ואילתור אינסופיים, לצד רגישות והקשבה לילדים וזהירות שלא להפריע לעבודת הצוות הרפואי. כל הפריטים שסביב החולה "נכנסים" גם הם לפעולה. מיטת הברזל יכולה להפוך לאוניה ואחריה גם מוט האינפוזיה מסוגל להפוך לאקווריום. מד לחץ הדם הופך לפעמים לאינטרנט נייד (לשעת הצורך כמובן) וכן הלאה.

על כוחה המרפא של השמחה

למדריכה: לפניכם 2 סיפורים קצרים מיומנם של ליצנים רפואיים. כיצד נהגו במצבים שונים.

1. נכנסנו לילד בטיפול נמרץ שלא רצה בשום פנים ואופן לאכול. אמו ניסתה להאכילו אך ללא הצלחה. חברתי ואני החלטנו לנסות את מזלנו... הוצאנו את הבובות שלנו ואמרנו שאם הוא לא אוכל אז הבובות שלנו ישמחו לאכול כי הם מאוד אוהבות לאכול, ובמיוחד את האוכל שלו. הוא לא הסכים לכבד את הבובות והחליט לאכול בעצמו!!! אמו ממש הודתה לנו.
 2. נכנסנו למחלקת פיזיותרפיה ושם פגשנו אדם מבוגר שישב בכסא גלגלים ללא מעש, חשבנו איך נוכל לגרום לו לנוע.
- מצאנו כדור גדול והתחלנו לשחק איתו כדור רגל... הוא ממש נהנה וגם לנו זה נתן סיפוק גדול שעשינו לו פיזיותרפיה בלי שום ידע במקצוע.

לאחר ששמעתם את הסיפורים, כיצד הייתם נוהגים? (החניכים יציעו את הצעותיהם).

למדריכה: כשאירגון "שמחת הלב" שמעו את הצעותיכם הם החליטו לשתף אתכם בפעילות המבורכת שלהם. בהצלחה.

תפזורת - סיגשומירופ

לפניכם תפזורת אשר בתוכה עליך למצוא את כל המילים המרומזות מטה. המילים יכולות להירשם בכל כיוון. למעלה, למטה, ימינה, שמאלה ובאלכסון:

מצוות הקשורות לפורים

א) קרי' (קריאת) מגילת אסי' (אסתר)	ז) דרכה - 2 מילים, 11 אותיות
ב) משי' (משלוח) מני' (מנות) אי' (איש) לרי' (לרעהו)	ח) תין - 3 מילים, 10 אותיות
ג) מתי' (מתנות) לאי' (לאביונים)	ט) שביר - 2 מילים, 9 אותיות
ד) תם - 2 מילים, 10 אותיות	י) זים - מילה אחת, 5 אותיות
ה) שתה - 2 מילים, 9 אותיות	יא) פין - מילה אחת, 5 אותיות
ו) חי' (חיב) אי' (איניש) לי' (בסומי) בי' (בפוריא) עי' (עד) די' (דלא) ידי' (ידע)	

מושגים ושמות הקשורים הצפונים לפורים

א) גיתר - 2 מילים, 9 אותיות	ארבע פרשיות
ב) עני - 2 מילים, 9 אותיות	- מילה אחת
ג) שור - מילה אחת, 7 אותיות	- מילה אחת
ד) נע - 2 מילים, 7 אותיות	- מילה אחת
ה) חצי - 2 מילים, 9 אותיות	- מילה אחת
ו) הד - מילה אחת, 4 אותיות	הברכות שמברכים על קריאת המגילה
	- 3 מילים
	- 2 מילים
	- מילה אחת

אתם מוזמנים לבקר באתר של עוזי קייש ולצפות בחידות ותיפזורות נוספות: www.tashbetz.8m.com
פתרונות בסוף הגיליון

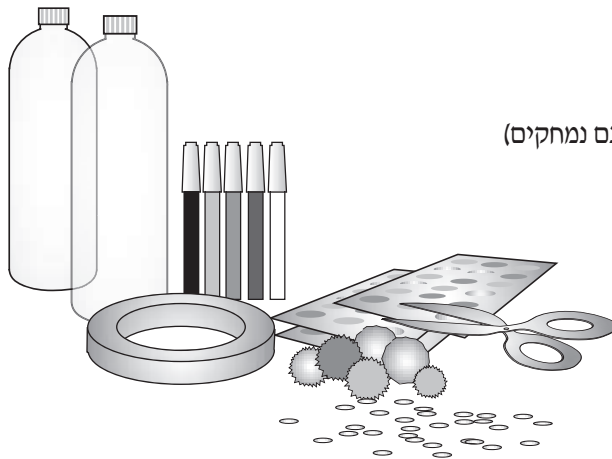
פורים / מאת מלכה אהרונסון

1. כריכה למגילת אסתר

אחרי שהילדים מציירים, כותבים את מגילת אסתר יש צורך לשמור בכריכה את המגילה, הרעיון כאן להשתמש בחומרים זמינים ולמחזר חומרים נפסדים ולתרום לאיכות הסביבה.

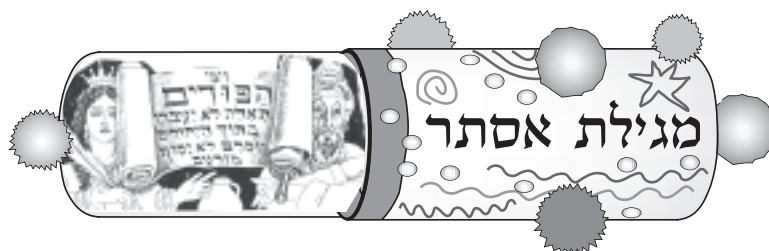
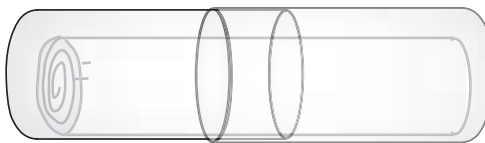
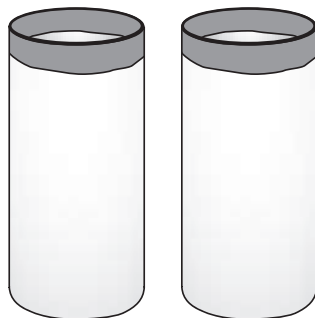
החומרים:

- 2 בקבוקי שתייה קרה (ליטר וחצי)
- צבעי לורד על בסיס של ספירט (שאינם נמחקים)
- מדבקות צבעוניות
- פייטים, כדורי פומפונים קטנים
- מספריים
- צלוטייפ רחב

תהליך היצירה:

- חותכים את 2 הבקבוקים בחלק שני השלישים העליון, משאירים את חלק הקונוס, מדביקים סביב החלק החתוך צלוטייפ (החלק החתוך חד ולכן יש צורך לכסות אותו)
- מקשטים את הבקבוקים בסרטים, פומפונים, פייטים, מציירים ומקשטים ולסיום מכניסים חלק אחד לתוך החלק השני לפי אורך המגילה.

2. תחפושת קלה ומהירה "חבל על הזמן"

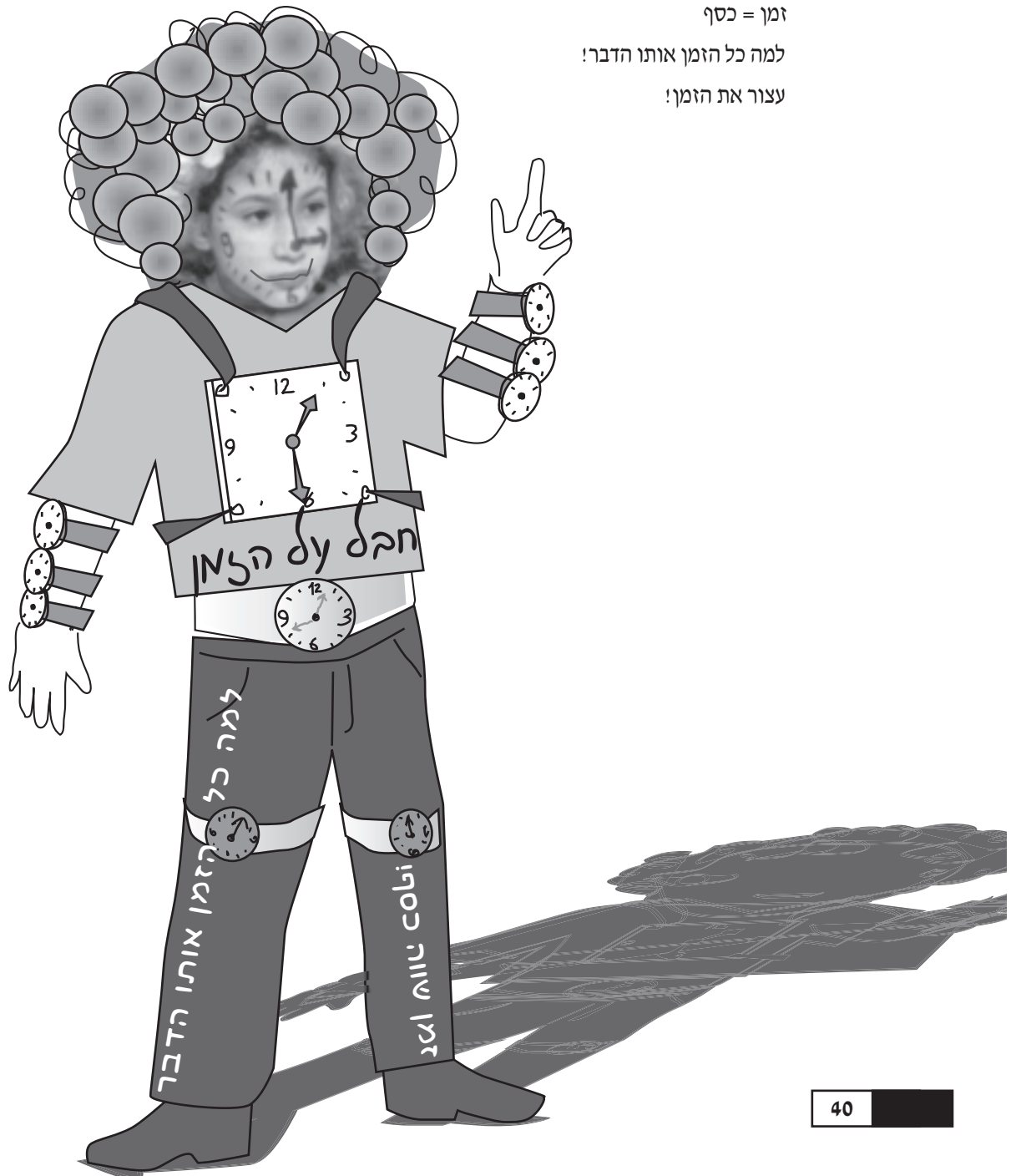
אם לא החלטתם למה להתחפש ואין לכם שום רעיון, הרי תחפושת קלה ומהירה.

- ציירו על הפנים שעון (בגיר פחם, לורד).
- חיבשו כובע כלשהו
- אפשר ללבוש שלט עם שעון, להוסיף בידיים שעונים מעבודות החניכים, להוסיף שלט חבל על הזמן,

זמן = כסף

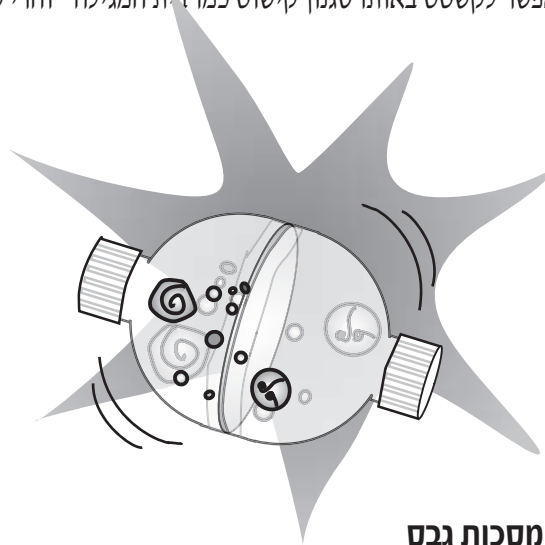
למה כל הזמן אותו הדבר!

עצור את הזמן!

3. רעשן

את השאריות (החלק העליון של הבקבוקים) יש לחבר ביניהם, אך לפני כן יש להכניס לתוכם אבנים, פעמונים וכל דבר אחר שיכול לרשרש, מחברים בצלוטייפ החזק. מקשטים את הרעשן - אפשר לקשטט באותו סגנון קישוט כמו רית המגילה - והרי סט נחמד.

4. מסכות לפורים - מסכות גבס

האפשר פורים ללא מסכה?

מסכות מניירות קרטונים כבר עשינו. עכשיו למסכות יותר רציניות, מסכות עשויות מגבס מיועד לנוער ובהשגחת מבוגר. במסכות אלו עובדים בזוגות. אחד מרכיב לשני את המסכה ולאחר מכן מתחלפים.

החומרים:

- וזלין.
- תחבושות גבס (נמכרות בכל חנות יצירה).
- חוט
- מספריים
- דבק פלסטי
- צבעי גואש
- כלי למים וצלחת עמוקה
- מגבת
- ניירות צבעוניים לגיוון.

אופן ההכנה:

- גוזרים את התחבושות לריבועים בערך בגודל 4X4 ס"מ
- מורחים את כל הפנים בזולין (כדי שתחבושות הגבס לא יידבקו על הפנים), (חשוב גם על הגבות).

- מכינים צלחת עמוקה של מים
- לוקחים 2 חתיכות, טובלים במים, מניחים על הפנים, אחד על השני, ממשיכים עם עוד 2 חתיכות עד שממלאים את כל הפנים בשתי שכבות. יש להדק מעט על הפנים על ידי טפיחות קלות.

זהירות!

כדאי ללבוש חולצה ישנה לפני תחילת יצירת המסכה כי ייתכן ויטפטף מעט על הבגדים.
יש להיזהר לא להכניס לעיניים ולאף.
כדאי להכין מגבת במקרה ונכנס לעין מעט ולניגוב בסיום.
מחכים כמה דקות, מורידים את המסכה מהפנים על ידי עיוות הפנים. המסכה יורדת בקלות.
מייבשים כמה דקות.
גוזרים סביב העין, הפה והאף.
צובעים בצבעי גואש המעורבבים בדבק פלסטי, דבר הנותן למסכה גם חוזק וגם ברק.
כמויות: היחס בין הדבק לצבע צבע = $2 - 1$ = דבק = 1.
לצבוע סביב העיניים, האף וכו'.
לגיוון: אפשר להדק ניירות צבעוניים על המצח ובצדדים כיד הדמיון הטובה.
לסיום, מחוררים 2 חורים בצידי המסכה ומשחילים חוט לקשירה.

חומר עזר

חומר אור-קולי

פורים

סרטי וידיאו (המצויים במרכזייה הפדגוגית התורנית)

- **ונהפוך הוא** - (יסודי וחטיבת ביניים) - 287, 23 - מצוות חג הפורים כביטוי לרעיון של "ונהפוך הוא" (מהסידרה "מושגים ביהדות") (טלוויזיה חינוכית).
- **מנות ומתנות** - (יסודי) - 158 (כ.ר.), 287 - פורים: משלוח מנות ומתנות לאביונים - הדינים וההווי הקשורים בו (מהסידרה "קשת וענף") (טלוויזיה חינוכית).
- **חג הפורים** - (חטיבת ביניים) - 131 - מצוות פורים ומנהגיו בעדות השונות משולבים בהצגות ילדים ותיאטרון בובות (ברק שקהין).
- **פורים** - (חטיבת ביניים) - 296 - תוכנית בידור על נושא פורים (מהסידרה "קצר ולעניין") (טלוויזיה כללית).
- **אסתר** - (על-יסודי) - 389(ר) - אשה יהודייה צעירה ולא ידועה הופכת למלכת פרס, היא משתמשת בכל השכל והמרץ שלה כדי לחלץ את עמה ממצוקה ומהשמדה (דובר רוסית, כתוביות בעברית) (בהפקת גשר).
- **לא רק בימי אחשוורוש** - (על-יסודי) - 443 - איך חוגגים את פורים? מהם "פורים שפילס"? מהו הקשר בין הרעיונות של מגילת אסתר לבין הנושאים של "פורים שפילס"? השחקנים והזמרים מציגים ושרים.
- פרופ' אליעזר שביד, הרב מאיר צוקרמן ופרופ' חנא שמרוק משוחחים על מה שמסתתר מאחורי הפנים הצוחלות של מגילת אסתר (טלוויזיה חינוכית).
- **מגילת אסתר** - 564 - חידון במגילת אסתר (מסידרת "פיצוחים") (טלוויזיה חינוכית).
- השואה - הרב נויגרשל (על-יסודי) - 602 - הרב מרדכי נויגרשל דן בנושאים ובעיות הקשורות לנושא השואה - השגחה עליונה והשואה, הסבל והיסורים, הנבואה ושיבת ציון ורמזים במגילת אסתר (יהדות מזווית שונה בע"מ).
- **מגילת אסתר** - (על-יסודי) - 664 - בני דון יחיא משוחח עם הרב מרדכי אלון על פרשת ויקרא ועל פרשת זכור. בשיחה בשבת פרשת צו (תשנ"ה) נסבה השיחה על מגילת אסתר (טלוויזיה חינוכית).
- **מגילת אסתר** - 666 - ההווי סביב קריאת מגילת אסתר בישיבת בני-עקיבא ברעננה (תשנ"ה) (טלוויזיה כללית).

- **חגי ישראל** (באמהרית) - 682 - חנוכה, פורים, פסח - הסבר דיני החגים ומנהגיהם. נאומים של רבנים וקייסים, מסיבות חג (ההסתדרות הציונית).
- **הידד פורים** (מסידרת "פרפר נחמד") - 863, 886 (טלוויזיה חינוכית).

קישורים לאתרים ברשת לפורים (בעברית). ראה האתר של האגף לתרבות תורנית

www.education.gov.il/toranit/linkso.htm

<http://cms.education.gov.il/educationcms/units/toranit/haverimlareshet/chageyisrael/purim.htm>

קלטות קול (המצויות במרכזיה הפדגוגית התורנית)

- 2093 - משנכנס אדר מרבין בשמחה, נס פורים בכל הדורות (שירים וניגונים).
- 2108 - אדר א ואדר ב.
- 2137 - ארבע הפרשיות.
- 2184 - ושיננתם לבניך - מגילת אסתר - ספרד - ירושלים.
- 2185 - ושיננתם לבניך - מגילת אסתר - אשכנז (מרכז אירופה) - ארץ-ישראל.
- 2186 - ושיננתם לבניך - מגילת אסתר - מרוקו - קזבלנקה.
- 2187 - ושיננתם לבניך - מגילת אסתר - תימן - צנעא.
- 2222 - מעל פסגת הר הצופים - שירי פורים.
- 2267 - מאתיופיה לישראל - מסורת חגי ישראל באמהרית - פורים.
- 2285 - Debbie Friedman, Miracles & Wonders
- 2289 - המשנה - תוכנית מוקלטת ללימוד שישה סדרי משנה מאת הרב שבתי סבתו - מסכת מגילה.
- 2313 - שירי אסתר - מחזה מוסיקלי משאלוניקי בספרדית-יהודית.
- 2341 - טעם סמיכות פורים לניסן.
- 2346 - פרשת שקלים מחצית השקל.
- 2353 - פורים - ביאור המושג "חייב איניש לבסומי עד דלא ידע".
- 2360 - פרשת זכור - ראשית ישראל נגד ראשית עמלק.
- 2361 - פרשת זכור - זכור בעמלק וזכור בשבת.
- 2364 - במה שונה שמחת פורים משמחת רגלים.
- 2394 - ככה יעשה לאיש.
- 2395 - פורים אין ירושלים

שקופיות (המצויות במרכזיה הפדגוגית התורנית)

- 3010 - חג פורים (גנוט).
- 3011 - חג הפורים בקהילות ישראל (רדובן).

פתרונות לתשבץ פורים

א	ב	ו	ה	ב		ר	ח	ב	ע	מ
	מ	ק	ו	ה	י	ש	ר	א	ל	
ח	ד		ש	ק	ל	י	מ		ב	ה
ר	ב	י	ע	ו		ה	ס	ו	ס	
פ	ר	ו		ע	נ	ש		ט	נ	פ
ה		מ	ג	נ		פ	ע	ר		ד
	מ	ש	ל	ו	ח	מ	נ	ו	ת	
ח		נ	ד		צ		ג	מ		ד
י	פ	י		ת	ר	פ		ה	א	מ
ד	ו		נ	א		ת	ה		מ	ש
א	ר	י	ח		ב		ד	ב	ו	ק
	י	ו	מ	נ	י	ק	נ	ו	ר	
ד	מ	ג	ו	ג		ב	י	ר	י	ה
ג		ב		ה	ל	ל		ר		א
י	ש		ד		א		כ		כ	ר
מ	ר	ד	כ	י	ה	י	ה	ו	ד	י

פתרונות לפרשת השבוע "דע רש"י"

פרשת תרומה

ב (1) ד (2) ג (3) ד (4) ב (5)

פרשת תצוה

ג (1) ב (2) ד (3) א (4) ב (5)

פרשת כי תשא

ב (1) ב (2) ג (3) ד (4) ג (5)

פרשת ויקהל-פקודי

ג (1) א (2) ד (3) ד (4) ב (5)

פתרונות לתפזורת סיגשומירופ

מצוות הקשורות לפורים

- (א) קרי (קריאת) מגילת אסי (אסתר)
- (ב) משי (משלוח) מני (מנות) אי (איש) לרי (לרעהו)
- (ג) מתי (מתנות) לאי (לאביונים)
- (ד) סעודת פורים
- (ה) משתה ושמחה
- (ו) חי (חייב) אי (איניש) לי (בסומי) בי (בפוריא) עי (עד) די (דלא) ידי (ידע)

מושגים ושמות הקשורים לפורים

- (א) מגילת אסתר
- (ב) תענית אסתר
- (ג) אחשורוש
- (ד) המן הרשע
- (ה) מחצית השקל
- (ו) הדסה
- (ז) מרדכי היהודי
- (ח) עשרת בני המן
- (ט) שושן הבירה
- (י) פרזים
- (יא) מקפין

ארבע פרשיות

- (א) (פרשת) שקלים
- (ב) (פרשת) זכור
- (ג) (פרשת) פרה
- (ד) (פרשת) החודש

הברכות על קריאת המגילה

- (א) "על מקרא מגילה"
- (ב) "שעשה נסים"
- (ג) "שהחיינו"

